

Black Box Teater
oslo 1985 - 2010

Program høsten 2010

Program høsten 2010

Gisèle Vienne (FR)/Dennis Cooper (US)/Jonathan Capdevielle (FR) **JERK** 2–5 sep
Verdensteatret **And All the Questionmarks Started to Sing** 9–12 og 14–17 sep
Ann Liv Young (US) **Cinderella** 10–12 sep
Eva-Cecilie Richardsen **Atlas** 23–26 sep
Ellen Johannesen **No Reference Land** 23–26 sep
Tore Vagn Lid/Transiteatret-Bergen **Ut, ut i det grønne!** 30 sep – 3 okt
NONcompany **Rekonstruksjoner** 13–17 okt
Namik Mačkić **Salting the Tail** 21–24 okt
Vivarium Studio/Philippe Quesne (FR) **Léffet de Serge** 26–29 okt
Annie Dorsen (US) **Hello hi there** 5–7 nov
Rasmus Jørgensen **Jeg & Joe** 11–14 nov
Verk Produksjoner **Det eviga leendet** 17–19 og 24–28 nov
Fabula Rasa **Unntak og Regel** 24–28 nov
Scenekunstbruket **Showbox** 30 nov – 3 des
Henriette Pedersen **Animal Magnetism 3** 9–12 des

Billetter kan bestilles og kjøpes på www.billett-service.no, tlf. 815 33 133, Posten, Narvesen og 7-Eleven. Billetter kan også kjøpes i teatrets billettluke en time før forestillingsstart. Billetter som bestilles senere enn 3 dager før forestilling må hentes 1 time før forestilling. Etter utgått hentefrist blir alle reserveringer slettet. Se våre websider www.blackbox.no for informasjon om moderasjonspriser.

Adr.: Marstrandgata 8, 0566 Oslo. **Tlf.:** +47 23 40 77 70. **E-post:** blackbox@blackbox.no.
Web: www.blackbox.no

Meld deg på vårt **nyhetsbrev** på www.blackbox.no og få informasjon om hva som skjer på teatret.

Man skulle kanskje tro at teatret var lei av oss nå. Av mennesket, etter å ha født oss i den klassiske tragedien og siden pleid oss, stelt for oss og definert oss gjennom hele sin – og vår – historie. Kanskje teatret begynner å bli kvalm av all den halvfordøyde humanismen – av alt tåkepratet om menneskenaturen som kveld etter kveld fyller opp scenene, og som hver eneste programtekst, på hvert eneste teater i hver eneste by er fylt opp av. *Hva er egentlig et menneske? Hvem var egentlig Medea? Hvor mange elskerinner hadde egentlig Henrik Ibsen?*

Kanskje det er på tide for teatret å ta rennafart og styrte seg i flammehavet, med to langfingre rettet opp mot menneskenaturen. Det kunne jo blitt til en spektakulær feiring av Black Box Teaters første 25 år.

Men er det ett spørsmål teatret stiller seg i dag – dvs. er det ett spørsmål forestillingene som vises på Black Box Teater denne høsten stiller, så er det nettopp dette gamle humanistiske, overartikulerte og uttygde: *Hva er egentlig et menneske?* Noen av dem gjør det direkte, ved å gripe inn i en politisk, psykologisk eller filosofisk diskusjon. Noen av dem ved å oppsøke ekstreme tilstander og uttrykk. Noen forvalter den eksistensielle refleksjon som ligger i et stykke verdenslitteratur eller en intim betoelse. Og noen gir fullstendig faen i problemet og produserer et kunstuttrykk som i seg selv slår bena under all formålsrasjonell kynisme.

Spørsmålet om menneskets natur er ikke nødvendigvis så viktig at vi alltid og til enhver tid er tvunget til å stille det. Men jeg tror det er et spørsmål det er viktig at vi stiller nå. Fordi det humanistiske tankegodset teatret forvalter, og som er en forutsetning for at det i det hele tatt skal eksistere, for tiden får en rekke bredsider avfyrt mot seg. Med tyngre skyts og fra langt mektigere hold enn hva en sofareaksjonær populærvitenskap måtte avstedkomme.

Og det er kanskje nettopp derfor dette spørsmålet har dukket opp igjen. Det er i hvert fall derfor det er viktig å stille det. Fordi spørsmålet om hva et menneske er alltid er ledsaget av spørsmålet om hva et menneske er *verdt*.

Velkommen til en ny sesong. Og gratulerer med 25-årsdagen til oss alle.

Jon Refsdal Moe
Teatersjef

Gisèle Vienne (FR)/Dennis Cooper (US)/Jonathan Capdevielle (FR) JERK

2. – 5./9 kl. 21 | Lille scene kr. 220,-/140,-

På midten av 70-tallet drepte den amerikanske seriemorderen Dean Corll minst 27 gutter i Texas med god hjelp fra sine to kamerater, tenåringsene David Brooks og Wayne Henley. I denne forestillingen møter vi David Brooks mens han soner sin livstidsdom. I fengselet har han lært seg kunsten å lage dukketeater, noe som fører til at han innser sitt eget ansvar i de ugjerningene han har begått. Han skriver en rekonstruksjon av mordene med dukker i alle rollene. David setter opp forestillingen i fengselet foran en klasse med psykologistudenter fra et lokalt universitet.

Som følge av den voldelige og humoristiske teksten får denne forestillingen en underliggende grusom og urovekkende natur. Bruken av hånddukker er en tradisjonell måte å spille ut voldelige, grove scener på, og i «JERK» kanaliseres disse elementene gjennom denne estetikken.

Denne forestillingen har blitt til i tett samarbeid med franske Johnatan Capdevielle som er utdannet skuespiller og marionettefører. I «JERK» er det han som gir liv til dukkene på scenen og som fører oss gjennom den skremmende historien.

«JERK» fusjonerer tre forestillinger som ble produsert i samarbeid med den amerikanske forfatteren Dennis Cooper: «I Apologize» (2004), «Une belle enfant blonde» (2005), og «Kindertotenlieder» (2007). I alle disse tre forestillingene er Gisèle Vienne opptatt av å utforske grensene mellom fantasi og virkelighet, noe som kan være med på å påvirke virkelighetsoppfatningen vår. Jo mer realistisk «JERK» fremstår, jo mer genererer den en troverdighet som gjør det vanskelig å vite hvor disse grensene går. Historien, hvor mye den enn kan virke realistisk, ser hele tiden ut til å balansere på en urealistisk linje.

Franske Gisèle Vienne har studert dukketeater, og er koreograf, regissør og skuespiller. Sammen med Dennis Cooper har hun regissert en rekke oppsetninger, blant annet prisbelønnede «JERK». Amerikanske Dennis Cooper er poet og kunstkritiker, og kjent for å ha skrevet en rekke bøker. Våren 2011 vil Black Box Teater sette opp ytterligere to forestillinger av Gisèle Vienne i samarbeid med Nationaltheatret.

Etter en novelle av Dennis Cooper. Regi: Gisèle Vienne. **Dramaturgi:** Dennis Cooper. **Musikk:** Peter Rehberg (original musikk) og El Mundo Frio of Corrupted. **Lys:** Patrick Riou. **I samarbeid med og fremført av:** Jonathan Capdevielle. **Stemmeopptak:** Dennis Cooper og Paul P. **Stylist:** Stephen O'Malley og Jean-Luc Verna. **Dukker:** Gisèle Vienne og Dorothea Vienne Pollak. **Sminke:** Jean-Luc Verna og Rebecca Flores. **Kostymer:** Dorothea Vienne Polak, Marino Marchand og Babeth Martin. **Buktaler-instruktør:** Michel Dejeneffe. **Foto:** Alain Monot og Mathilde Darel. **Teknisk veileder:** Nicolas Minssen. **Støttet av:** Culturesfrance. **Associate producer:** DACM. **I samarbeid med** the Quartz - Scène nationale de Brest. **Co-produksjon:** Le Quartz - Scène nationale de Brest, Centre Chorégraphique National de Franche-Comté à Belfort in the frame of l'accueil-studio and Centro Parraga - Murcia. **Med støtte fra:** Ménagerie de Verre in the framework of studiolab. Gisèle Vienne er residerende kunstner på Le Quartz - Scène nationale de Brest.

Verdensteatret And All the Questionmarks Started to Sing

9. – 12. og 14. – 17./9 kl. 19 | Store scene kr. 260,-/180,-
NB! Verdenspremieren 9./9 er utsolgt.

Verdensteatrets nye produksjon «And All the Questionmarks Started to Sing» er en komposisjon i form av en hybrid mellom performance/konsert og installasjon. Et gjennomsliktig, men komplekst verk med en uoverskuelig detaljrikdom som kan beskrives som en multifunksjonell kunstmaskin spilt av musikere, aktører og roboter.

«..Questionmarks..» er et verk som bare sakte er villig til å gi fra seg alle sine hemmeligheter, sine underliggende historier og indre logikk. Vi befinner oss i en eksaltert tilstand av undring over at alt vi lurer på begynner å synge istedenfor å gi svar.

Mange kunstnere med forskjellig bakgrunn og kunstnerisk profesjon har satt hvert sitt preg på dette verket og sikret et idétilfang som til tider har truet med å rive hele verket i filler, men samtidig gitt et kunstnerisk mangfold i betydning og artikulering av komposisjonen. Elementene er bundet sammen i en finstemt detaljrikdom der ulike materialer danner en velmodulert helhet i komposisjonen. Ved å integrere hele rommet og alt som dukker opp der i løpet av en lang prosess som råmateriale, har de bygget opp en svært omfattende intermedial komposisjon der de hele tiden kombinerer billedkunst, lydkunst og musikk med det teatrale potensialet i materialet.

Verket demonstrerer tydelig Verdensteatrets dype fascinasjon for animasjon av enhver art – denne underlige og litt mirakuløse aktiviteten det er å puste liv i døde objekter, stillestående figurer og frosne bilder.

«..Questionmarks..» er fysisk sett et særpreget landskap av kinetiske skulpturer som benytter ulike animasjonsteknikker, mikro-objekt-teater, musikk, lys og skyggespill til å veve sammen en intermedial helhet. En helhet som både er fortellende og abstrakt. Verket spenner opp et konglomerat av sammenkoblinger tvers gjennom medier og ulike lag. Noen opplagte, planlagte og kontrollerte. Andre kun synlige for en enkelt tilskuer av gangen, som kan veve sin egen historie ut av de mange tilgjengelige trådene i rommet. Dette landskapet av bevegelige skulpturer danner et rom i konstant transformasjon. Et rom med en voldsom dynamikk mellom mikro- og makroperspektiver.

Det soniske uttrykket forsterker dybder og avstander ved å flytte seg fysisk i rommet gjennom et nettverk av høyttalere. Verket utnytter til fulle lydens potensiale for å skape nye rom i rommet, forskyve retninger, vri og vrenge på perspektiver. Lyden skaper en romlig dynamikk som sprenger seg utover rommets fysiske og visuelle dimensjoner. Lyd, bilde og bevegelse har grodd fullstendig sammen og kan ikke lenger skiller fra hverandre.

Alle apparatene, skulpturene og objektene produserer kunst og er samtidig deler i det større verket. Ideen om flere simultane perspektiver og mangetydige funksjoner bundet opp til hvert objekt skaper ett stort av mange mindre selvstendige verk. Som tilskuer er man vitne

til en billedskapingsprosess på flere nivåer. Et dypdykk ned i den fysiske dannelsen av et bilde, ned til der bildet blir til, der formene kommer til syne og forsvinner, der formene bukter og vrir seg og danner konstellasjoner og sammensatte bilder. «..Questionmarks..» presenteres både som selvstendig installasjon og som live-forestilling, (konsert/performance).

Gjennom hele 2009 utviklet Verdensteatret nye lyd- og billedskapende apparater/instrumenter og kinetiske skulpturer. Disse har alle en dobbelfunksjon i det de kan fungere både som selvgående maskiner og som instrumenter som kan spilles på i en live-sammenheng. Materialet ble første gang presentert som ren installasjon på Guangdong Museum of Art i Guangzhou, Kina i mars – april i år. Installasjonen er videre invitert til Shanghai Biennalen 2010, fra oktober og ut desember. Den første visningen av liveversjonen fant sted på festivalen Theater der Welt, Tyskland, i juli.

Og nå kommer altså den endelige verdenspremierer på Black Box Teater.

Av og med: Asle Nilsen, Lisbeth J. Bodd, Håkon Lindbäck, Piotr Pajchel, Christian Blom, Kristine Roald Sandøy, Hai Nguyen Dinh, Ali Djabbar, Øyvind B. Lyse, Gjertrud Jynge, Espen Sommer Eide, Thorolf Thuestad, Eirik Blekesaune, Hans Skogen, Janne Kruse, Jannicke Lie, Elisabeth Gmeiner. **Foto:** Verdensteatret/Asle Nilsen
Støttet av: Norsk Kulturråd, OCA, Danse og Teatersentrum.
Co-produksjon: Black Box Teater, BIT Teatergarasjen, Theater der Welt, (Tyskland) og Avant Art Festival (Polen). Forestillingen er en del av Ultimafestivalen 2010.

(U) ULTIMA
Oslo Contemporary
Music Festival

I stedet for i en samlende idé begynner Verdensteatret i asken; samler sammen bruddstykker av sammenhenger som en gang kan ha vært meningsfulle. Drivgods og skrap samlet opp fra veikanten. Verdensteatrets kunst er det som oppstår når alle disse elementene begynner å arbeide sammen. Når skyggene faller mot den bakre veggen, skrikene fra maskineriet, lyden av en mann som hamrer løs på et piano. Verdensteatrets kunst er alt det som oppstår og går til grunne med øyeblikket.

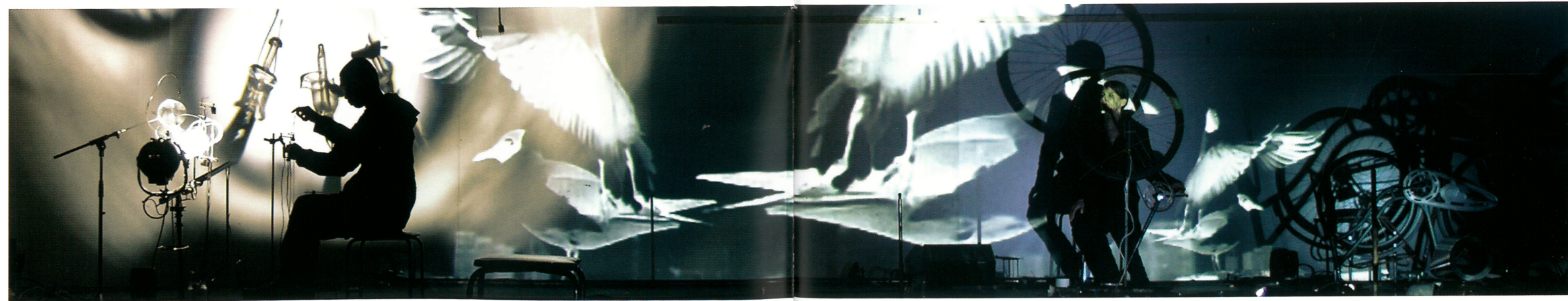
Tenk på de gamle kinohallene fra filmens barndom, der folk stimlet sammen for å la seg blende av bilder de aldri hadde sett før, og av de teknologiske vidundre som kastet disse bildene mot dem. Om vi åpnet døren inn dit ville vi finne rusten mekanikk som en gang viste det nye og spektakulære. Verdensteatret tar oss med til slike rom og fyller dem med sin egen drøm om fremtiden: med samplere, powerbooks og videokanoner, instrumenter vi nå kan fascineres av, men som om ikke særlig lenge vil fylle søplehaugene. Ved å sette disse sammen til et rustent skyggeteater, viser Verdensteatret oss at også våre egne fortellinger om fremtiden er i ferd med å forsvinne.

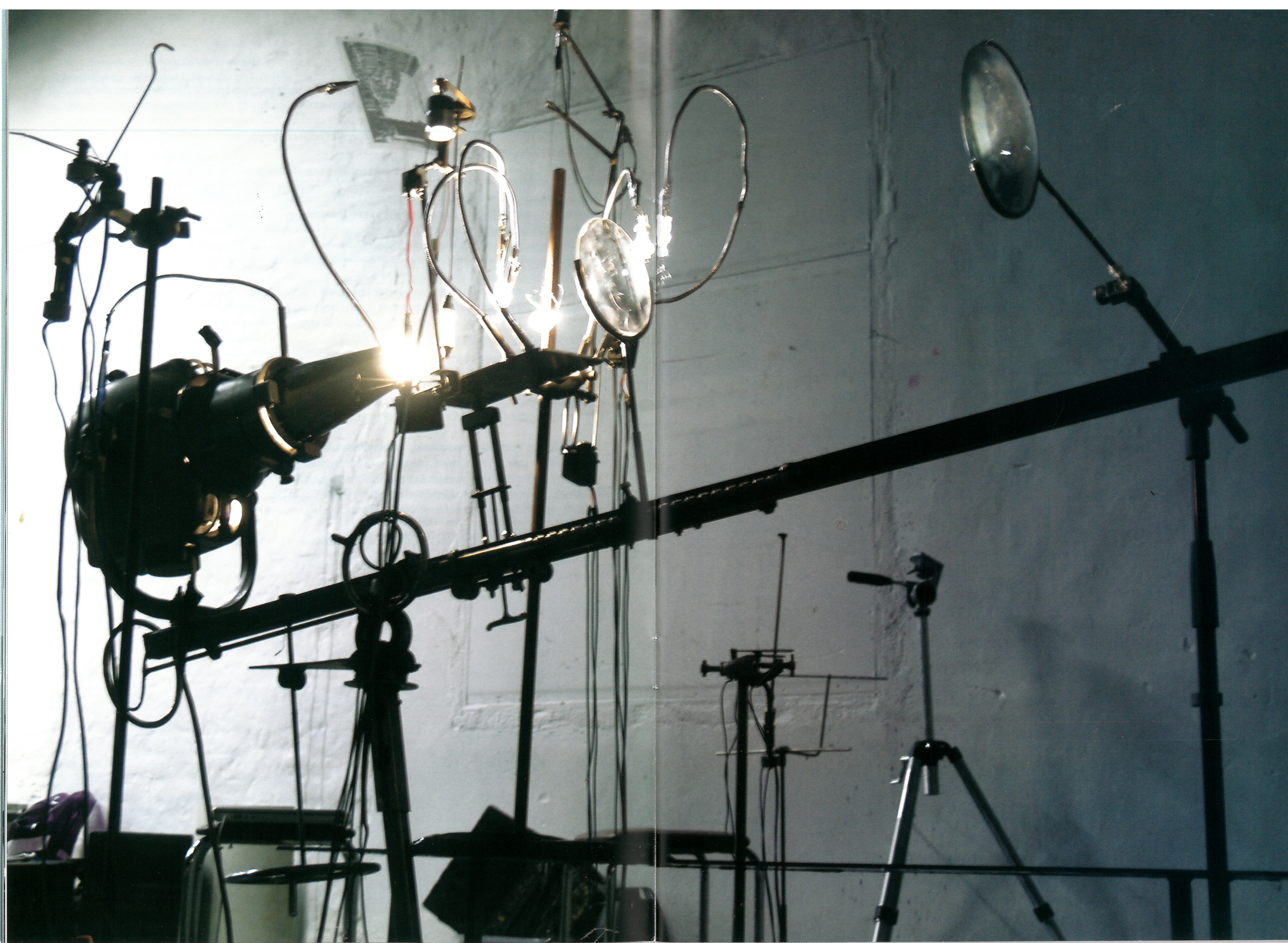
Verdensteatrets uttrykk er alltid i ferd med å viske ut seg selv. Derfor alle referansene til historien i deres arbeider. Og derfor blir deres arbeid til en trassig homage til kunstnerisk produksjon som sådan: en produksjon som ikke etterlater seg eksessprodukter, som ikke skaper noen stabile verdier, men som i stedet velger å dyrke øyeblikk det egentlig ikke burde være mulig å dyrke.

Kunstnerens oppgave er ikke å produsere mening men å produsere produksjon, skrev ungareren Nicolas Schöffer. Det kan høres ut som et flisespikkeri, men det utgjør en stor forskjell. For Verdensteatret presenterer deg aldri for en ferdig mening, men de viser heller frem produksjonen av mening. Ved å sette i gang et stort og uopphørlig referansespill legger de til rette for at meninger kan oppstå.

Som betrakter av Verdensteatrets arbeid presenteres du aldri for et ferdig uttrykk, men du ser et uttrykk som er i ferd med å finne sted. Og fordi tiden, rommet og betrakteren trekkes inn i produksjonen er det alltid et element av tilfeldighet i Verdensteatrets arbeider. Det er tilfeldighetenes spill som produserer det uttrykk du til slutt sitter igjen med. Men på samme måte som i Schöffers lysballetter, John Cages Happenings eller Alexander Calders mobile skulpturer, er tilfeldighetene alltid underlagt en dyp stringens: Den rustne mekanikken i maskinen.

Jon Refsdal Moe – *Selected mistakes: recent works 2000-2007/Verdensteatret.* Oslo 2007

Ann Liv Young (US) Cinderella

10. – 12./9 kl. 21 | Lille scene kr. 220,-/140,-

Ann Liv Young har blitt beskrevet som «the bad girl» i amerikansk performance. Det er kanskje bare en annen måte å si, litt uvanlig for en kvinne kanskje, at hun ikke forsøker å behage. Standardinnstillingen hennes er ytterst ubehagelig – som om hun gir faen. Jeg tror hun bryr seg. Ganske mye faktisk! – The Guardian

De fleste av oss kjenner Askepott fra brødrene Grimms eventyr eller Disney-filmer. Askepott støter på mye trøbbel mens hun leter etter «Prince Charming». Hun blir konfrontert med fordømmelse og sjalusi fra sin forferdelige stemor og slemme søstre. Til tross for problemene overlever Askepott ved hjelp av magi og bittelitt håp.

I denne oppsetningen vil Askepott spilles av karakteren Sherry fra Sørstatene. Sherry er i midten av 40-årene og tar virkelig grep om hva det faktisk innebærer å være Askepott. Sherry er opptatt av den indre kvinnen i oss alle og hun er overbevist om at vi alle er mektige og kraftfulle mennesker. Merkelig nok ser det ut til at de fleste kvinner ønsker å fremstå mer som Askepott enn som Sherry. Sherry er for tøff, for pågående og litt for vill. Sherry og Askepott må derfor takle avgjørelser sammen som en person til tross for alle forskjellene. Sherry må rett og slett assistere Askepott og omvendt. På mange måter er de ganske enkelt en og samme person som blir drevet i to forskjellige retninger og må hjelpe hverandre gjennom alle livets prøvelser.

Denne helt spesielle versjonen av eventyret om Askepott er nok ikke den versjonen du forteller barna dine, ei heller eger den seg som et teaterbesøk av typen «førstegangsdate». New York-baserte Ann Liv Young har på tross av sin unge alder rukket å skape store overskrifter for flere av sine helt unike show. På scenen har Ann Liv Young rullet rundt i sin egen hunds aske, smurt seg selv inn med blod, drukket urin, hatt sex med sine medskuespillere og skjelt ut publikum. Utenfor scenen har hun gitt publikum «lap dances» og latterliggjort sin egen stab for å ha ødelagt forestillingen.

Karakteren Sherry som vi møter i Askepott, har fulgt Ann Liv lenge. Sherry har hatt æren av å ha en rekke egne show som har resultert i utsolgte hus og bred publisitet, senest på det prestisjefylte galleriet PS1 i New York.

Young er utdannet danser og har regissert og stått på scenen siden hun var i 5-6 års alderen. Selv sier hun at hun helt siden hun var liten har følt behovet for å legge inn provoserende elementer i sine opptrædener. Hun står selv for manus, opptreden, kostymer, scenografi og er i tillegg sin egen produsent.

Som en av de yngste kunstnerne noensinne har hun allerede blitt presentert på noen av de største scenene i New York og Europa som P.S.1 Contemporary Art Center, Brooklyn Museum, The Kitchen, Dance Theater Workshop, P.S. 122, Judson Church, Danspace Project at St. Mark's Church, Flea Theater, Laban Centre London, Impulstanz, Springdance, The Arches, Tanz Im August, City of Women, Théâtre de la Bastille, Kampnagel, Brute-Wien, Gender Bender og Inkonst blant andre. Ann Liv fremførte også «Sherry» i «Girl Monster Orchestra» presentert av Chicks on Speed i Sveits og Sverige i mars 2010. Hun har også gjenfortalt historien om Snøhvit (2006–2008), George og Martha Washington i «The Bagwell in Me» (2008–2009), og nå altså Askepott.

NB! Forestillingen kan inneholde sterke scener.

Av og med: Ann Liv Young. **Kostymer og tekst:** Ann Liv Young. **Lyddesign:** Ann Liv Young. **Foto:** Christy Pessagno. **Co-produksjon:** Ann Liv Young og Brut Wien. Forestillingen er en del av Ultimafestivalen 2010.

KarmaConsult/Ellen Johannesen

No Reference Land

23. – 26./9 kl. 20.30 | Lille scene kr. 180,-/120,-

Med et særpreget ekspressivt bevegelsespråk og underfundige tekster, har KarmaConsult/Ellen Johannesen gjennom en årrekke trukket publikum inn i sitt skjeve univers. Hennes soloarbeider har vært vist på festivaler i inn- og utland, og hun har høstet gode kritikker her hjemme for forestillingene «Karma Lounge» og «Other side Gone».

Kompromissløs i sin søken etter svar på livets eksistensielle spørsmål har KarmaConsultenten tilbragt store deler av de siste tre årene i et Tibetansk buddhistkloster – der hun sammen med munk og nonner har underkastet seg til tider beinhard disiplin.

Mange kjenner også Ellen Johannesen som en fremragende utøver og instruktør av Ashtanga Yoga, noe hennes myke og kraftfulle bevegelser bærer preg av.

day 1 after re-entering the monastery

day

from sleeps green blue cotton fields

to crows screaming outside

my window

a spider crawls and dies on my floor

a cup of coffee

on stiff morning knees

drinking with today's expectation

basuns from the temple:

until all beings

are free!

Idé, koreografi og dans: Ellen Johannesen. **Regi og lysdesign:** Svante Grogarn. **Filmskaper:** Trond Winterkjær. **Scenografi og kostymedesign:** Antti Bjørn. **Produsent:** Cathe Sjøblom. **Støttet av:** Norsk kulturråd. **Co-produksjon:** Nordnorsk landsdelscene for Dans, Seanse – senter for kunstproduksjon og Black Box Teater.

Foto: Ellen Johannesen.

Eva-Cecilie Richardsen Atlas

23. – 26./9 kl. 19. Matiné lør 25./9 kl. 15 | Store scene kr. 180,-/120,-

Eva-Cecilie Richardsens nye verk «Atlas» er en koreografi om menneskets vesen. Forestillingen undersøker aksjonenes, kommunikasjonens og emosjonenes opprinnelse. Vi tas med til det basale i oss – som kan være både grotesk, vakkert, aggressivt og romantisk. I det basale ligger ytterligheten i mennesket – hvor det kollektive og elementære anerkjennes og utfordres.

Hvordan påvirker og påvirkes vi av rommene vi beveger oss i? Hvordan gjenkjenner vi oss selv i omgivelsene? Hvordan navigerer vi i det ukjente? I «Atlas» presenteres vi for mennesker som i sin streben etter å kartlegge seg selv og omgivelsene skaper et landskap hvor veien mellom begynnelse og forvitring er kort.

Eva-Cecilie Richardsen har etablert seg som en av de toneangivende koreografene her til lands. Hun har produsert om lag 30 større danseverk siden 1997, flere av dem i spann med videokunstner HC Gilje og deres kompani Kreutzerkompani (2000-2007). Richardsen har også hatt en rekke bestillingsverk for Carte Blanche (og Festspillene i Bergen), sist våren 2009, i tillegg til å ha vært involvert som koreograf i flere produksjoner for institusjonsteater. I de siste årene har hun utviklet scenografi, rom og kostymer som en del av en helhetlig koreografisk tanke.

Koreografi: Eva-Cecilie Richardsen. **Rom:** Gunhild Mathea Olaussen og Eva-Cecilie Richardsen. **Dramaturg:** Elisabeth Leinslie. **Medskapende, dans:** Gry Bech-Hanssen, Janne-Camilla Lyster, Sigrid Hirsch Kopperdal og Terje Tjøme Mossige. **Lyd:** Kyrre Bjørkås og Erik Ljunggren. **Lysdesign:** Ingeborg Staxrud Olerud. **Produsent:** Silja Espolin Johnson. **Foto:** Marte Vold. **Støttet av:** Norsk Kulturråd og Fond for utøvende kunstnere. **Co-produksjon:** Black Box Teater.

Foto og design: Kyrre Bjørkås

Transiteatret-Bergen Ut, ut i det grønne!

En suite av Tore Vagn Lid (Opus V)

30./9 – 3./10 kl. 19 | Hele huset kr. 220,-/140,-

Suiten «Ut, ut i det grønne!» tar opp tråden fra Tore Vagn Lid og Transiteatret-Bergens «Elephant Stories» (FIB-09/Samtidsfestivalen-09), som foregrep tematikken i NRK- og Harald Eias «Hjernevask», men som i motsetning til dette tok et klart standpunkt mot en naiv naturalistisk tendens i formidling og forståelse av biologisk forskning. F.eks. blir flere psykiatriske diagnoser på hypotese-nivå (ADHD, Bipolaritet) formidlet og mottatt som naturlige og uforanderlige størrelser. I suitens hovedsats – «Ressentiment – Pavane til en død prinsesse» – undersøkes avmaktens anatomi i konfrontasjon med den nye naturalismen. Her flyttes prismet fra (nevro)vitenskapens «innside» til selve *virksomheten*, eller *utsiden*: Hva skjer når «taperen» i møte med et økt antall tester i populærvitenskap, skoleverk, TV-underholdning og internett, oppfatter sin prestasjon som sin egen natur? Ressentiment beskriver en passiviserende kobling av misunnelse og avmakt. Lever vi mer og mer i en utvidet testsone? Skaper testene med sine utallige diagnoser en helt ny type ressentiment? Og hvor ødeleggende er dette i siste instans for et fritt samfunn – for muligheten til personlig og kollektiv forandring?

I suitens siste sats – «Polyfoniavariasjoner» – spørres det også etter virkning. Her utfordres den nye biologismens enkle og entydige verdensanskuelse av kompleksiteten, tempoet og dobbeltkommunikasjonen i en ung virkelighet. Naturalismens monolog møter det flertydige og polyfone eller flerstemte i kulturindustrien: Hva skjer når det man som ungt menneske lærer om kropp, vennskap, tillit og seksualitet ikke svarer overens med det man føler og tenker, eller når det man hører motsies av det man ser?

Suiten

«Ut, ut i det grønne!» er komponert over flere satser, etter mønster av barokkmusikkens satsdramaturgi. Hver sats står for seg, men inngår samtidig i en sammenheng; en audiovisuell «utflukt» som skal ta oss med stadig lengre ut i den nye biologismens vakre grønne verden av harmoni, orden og balanse. En ekspedisjon til en (frem)tid hvor det ikke lenger hersker noen tvil om menneskets natur, og hvor en ny master-vitenskap endelig har lyktes i å få tingene til å falle på plass i sin naturlige orden. En kort første-sats («Prolog») finner sted ved et leirbål i foajeen. Den andre – og lengste satsen – bringer oss til leirplassen litt lengre inne, hvor et eksperiment utspiller seg. Så følger et lite intermezzo – en pustepause ved leirbålet – med tid til enkel servering, før speider-troppen tar oss med til den siste utposten.

Prolog:

Første brev fra det grønne

I et optimistisk brev – stilet til «Karl M» – fortelles det om en lykkelig naturtilstand hvor eksistensangst, kaos og flertydighet mer og mer erstattes av en naturens og arvematerialets harmoniske orden.

Utøvere: Egil Haugland (klassisk gitar), Stein-Erik Olsen (klassisk gitar), Njål Vindenes (klassisk gitar). **Sceneaktører:** Ivanna Petrova, Isabel Shepherd. **Tekst, audiovisuelt konsept og regi:** Tore Vagn Lid. **Scenograf:** Kyrre Bjørkås. **Scenografiassistent:** Gunnhild Mathea Olaussen. **Video:** Rune Andreassen. **Fonograf:** Roar Slette-land. **Musikk:** J.S.Bach Passacaglia (BWV 582) arrangert for gitartrio. **Gitar arr:** Øyvind Lyslo. **Inspisient:** Sara Bruteig Olsen. **Produsent:** Transiteatret-Bergen. Prologeren er støttet av Bergen Kommune. **Co-produksjon:** Black Box Teater.

Hovedsats:

Ressentiment – Pavane til en død prinsesse

Speidertroppen guider oss til en camp: En forsker, eller kanskje heller en ung mann på terskelen til å bli det, legger fram sine resultater for en komité. Hvilket fag eller disiplin han prøves i er litt usikkert, men i løpet av den timen prøvingen varer, rekker han å få lagt fram et knippe tester gjort på et utvalg av testpersoner. En av disse testene slekter litt på Martin Seligmans berømte hundeforsøk, der en gruppe hunder fikk støt og kunne slå av strømmen, mens en annen fikk støt uten å kunne slå av strømmen, og der Seligman etterpå mente å observere hvordan hundene i den siste gruppen hadde lært seg å gi opp og bli hjelpeløse, også i situasjoner hvor de faktisk hadde muligheten til å stoppe støtene. Det som er sikkert i vår sammenheng er at kandidaten – etter en lovende start – får såpass store problemer at han til slutt blir avvist og underkjent av det som kanskje kunne blitt hans framtidige kolleger.

Tekst/Regi/Audiovisuelt konsept: Tore Vagn Lid. **Scenografi/Video:** Kyrre Bjørkås. **Lyddesign/Lydteknikk:** Thorolf Thuestad. **Lydtteknikk/Materialdramaturg:** Roar Sletteland. **Musikk & Lyddramaturgi/Musikalske arr.:** Tore V. Lid. **Scenografiassistent:** Gunnhild Mathea Olaussen. **Inspisient:** Kirsti Aksnes og Sara Bruteig Olsen. **Skuespillere/Musikere:** Tor Chr. F. Bleikli, Hilde Annine Hasselberg (sang), Mona Solhaug, Thomas Valeur (gitar). **Stemmer:** Arild Vestre (Kandidaten), Ragnhild Gudbrandsen, Tore Vagn Lid. **Produsent:** Transiteatret-Bergen i samarbeid med Bergen senter for elektronisk kunst. «Ressentiment- Pavane til en død prinsesse» er støttet av Spenn.no, Norsk Kulturråd, Kunstløftet og Bergen Kommune. Takk til Helge Holgersen for nyttige råd og innspill. **Co-produsenter:** BIT-Teatergarasjen, Den Nationale Scene, Kunstnerhuset Wrap og Black Box Teater. **Varighet:** ca 1 t 15 min

Intermezzo:

Andre brev fra det grønne

I det andre livstegnet til «Karl M» er tonen skjerpet. Brevet har form av et oppgjør, et avskjedsbrev mellom to som en gang må ha stått hverandre svært nær: *Det har ikke bare med å gjøre at du er gammel og jeg fortsatt er relativt ung. Det er heller det at jeg føler at du hele tiden har ført meg bak lyset – at du har løyet for meg, og at løgnen har vart alt, alt for lenge.*

Utøvere: Egil Haugland (klassisk gitar), Stein-Erik Olsen (klassisk gitar), Njål Vindenes (klassisk gitar). **Scenektører:** Ivanna Petrova, Isabel Shepherd. **Tekst, audiovisuelt konsept og regi:** Tore Vagn Lid. **Scenograf:** Kyrre Bjørkås. **Scenografiassistent:** Gunnhild Mathea Olaussen. **Video:** Rune Andreassen. **Fonograf:** Roar Sletteland. **Musikk:** J.S. Bach Fuge (BWV 582) - arrangert for gitartrio. **Arrangement:** Øyvind Lyslo. **Inspisient:** Sara Bruteig Olsen. **Produsent:** Transiteatret-Bergen. «Intermezzo» er støttet av Bergen Kommune. **Co-Produksjon:** Black Box Teater.

Etter pausen:

PolyfoniaVariasjoner

I dette siste livstegnet til sivilisasjonen er tonen i brevet ikke lenger så skråsikker og entydig. Allerede åpningssetningen – noe i retning av – *Jeg kan ikke fortelle en historie, fordi historien om det som kalles meg, ikke er en, men mange ulike historier*, kan i det minste tyde på at noe dramatisk har skjedd med, eller er i ferd med å skje med ekspedisjonen. Det som derimot er sikkert, er at «PolyfoniaVariasjoner» – denne foreløpig siste leirplassen – konfronterer unge sceneaktører med et yvirtuost, krevende musikalsk og audiovisuelt oppsett, og vice versa. Selve materialet «Polyfonia – et visuelt hørespill» (2007) utfordres ikke bare her i møtet med de unge sceneaktørene, men også med en helt ny og «grønn» kontekst.

Manus, regi og audiovisuelt konsept: Tore Vagn Lid. **Scenografi og video:** Kyrre Bjørkås. **Lydtteknikk:** Thorolf Thuestad. **På Scenen:** Ivanna Petrova, Isabel Shepherd, Jørgen Hausberg Nilsen. **Inspisient:** Sara Bruteig Olsen. **Produsent:** Produsert av Transiteatret-Bergen i samarbeid med Bergen Kunsthall/Landmark, BEK, Kunstnerhuset Wrap, Mini Midi Maxi. «Polyfoniavariasjoner» er støttet av Bergen Kommune. **Co-produksjon:** Black Box Teater **Varighet:** Ca 60 min

Transiteatret-Bergen

Siden «Opus 1. Maktens Anatomi» (2001) har Tore Vagn Lid og Transiteatret-Bergen levert relevante innlegg og satt dagsorden i en samtidsaktuell diskusjon om maktens språk og teaterets muligheter. De siste årene har ensembler mottatt en rekke priser og utmerkelser, og har gjestespilt i flere i Europeiske land. Både i utviklingen av nye musikkdramatiske uttrykk, i «vendingen» mot et nytt politisk teater på kunstens premisser, og i utvikling av nye former for samarbeid mellom «institusjoner» og «det frie feltet» har Tt-B siden 2001 spilt en pionerrolle i norsk scenekunst.

Tore Vagn Lid

Tore Vagn Lid er regissør/autor og kunstnerisk leder av Transiteatret-Bergen. Han har doktorgrad fra Institut für Angewandte Theaterwissenschaft i Giessen. Lids arbeider har mottatt en rekke priser og utmerkelser der i blant DTS Jubileumspris 2007, Heddaprisen 2008, og ble tatt ut til programmet Young directors project under Festsplene i Salzburg 2008. Hans stykke «Operasjon Almenrausch» (VAF, KSO og Agder Teater) ble tildelt Heddaprisen for årets begivenhet i 2009.

Det mest spennende som har skjedd på den lokale fronten, har imidlertid foregått i regi av Tore Vagn Lid og Transiteatret-Bergen. Der kan vi snakke om scenisk fornyelse [...] fristende å kalle ham tiårets teaternavn. – Bergens Tidende

NONcompany

Rekonstruksjoner

13. – 17./10 kl. 19 | Store scene kr. 220,-/140,-

Vi følger historiene til seks personer i en liten by som er stor nok til å ha et moderne kunstgalleri og liten nok til at man risikerer å treffe kjente når man minst venter det.

En kontroversiell kunstner åpner en omdiskutert utstilling, et postbud bes inn på kaffe av en dame som er litt for inviterende, en hypokondrisk sykepleier spionerer på nabopiken. Et spekter av pussige situasjoner og sammentreff slår livene deres om kull.

Lag på lag av fortellerstemmer danner grunnlaget for «Rekonstruksjoner», en mørk, absurd og humoristisk forestilling som flørter med filmatiske referanser. Hovedkarakterenes historier kræsjer i hverandre, og selvsagt oppstår det komplikasjoner i et slikt møte, hvor mennesker som ikke vil eller kan forholde seg til omverdenen, tvinges til å ta grep. At alle prøver å løse problemene med små løgner, fantasier eller fornektelser, skaper grobunn for en aldri så liten fornøyet undersøkelse av menneskesinnet.

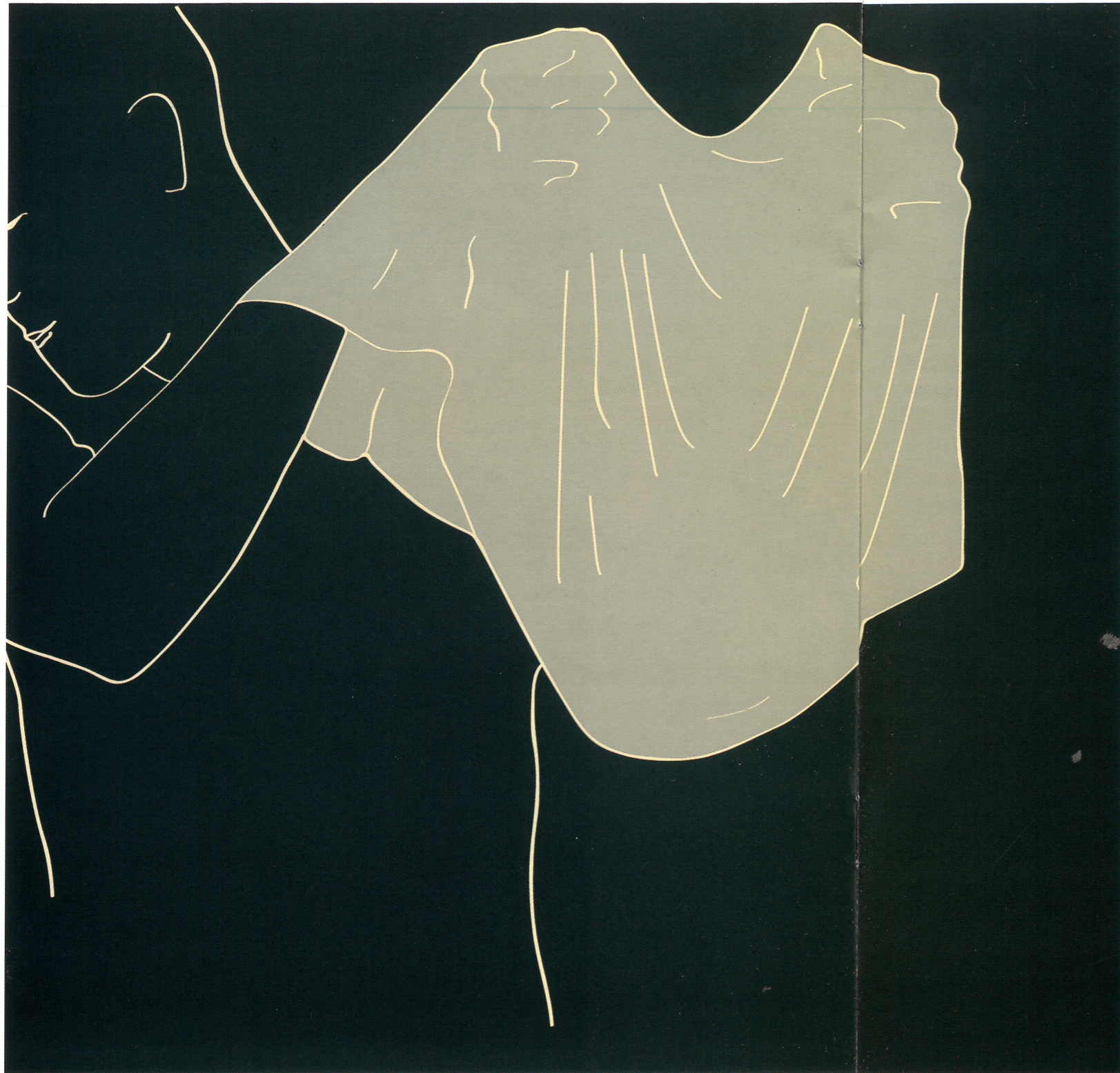
«Rekonstruksjoner» hadde premiere 18. februar i Bergen, og er NON-companys syvende forestilling, en svart, absurd komedie om virkelighetsfordreininger. «Rekonstruksjoner» tar utgangspunkt i et karakterbasert manus skrevet spesielt til denne forestillingen for syv skuespillere. Handlingen foregår i et abstrakt scenisk rom med plass til tilskuerens egne assosiasjoner og skuespillerne beveger seg bokstavelig talt på utrygg grunn, med 400 000 metallkuler som underlag.

Manus og regi: Lise Risom Olsen. **Scenografi og kostymer:** Lena Lundsten Buchacz. **Lyddesign og musikk:** Håvard Pedersen. **Lysdesign:** Hans Skogen. **Lystekniker:** Rebekka Mueller. **Administrering:** Tone Myklatun. **På scenen:** Veslemøy Mørkrid, Pål Gjertsen Steinsvik, Jo Adrian Haavind, Cathrine Frost Andersen, Charlotte Grundt, David Skaufjord, og Espen Alknes. **Film og foto:** Trond Fausa Aurvåg, Marte Rognerud, Magnus Flaato, Rune Baggerud og Lise Vestby. **Støttet av:** Bergen kommune. **Co-produksjon:** Bit Teatergarasjen og Black Box Teater.

Treffsikkert og underholdende. Glimrende manus pluss glitrende skuespillere er lik veldig godt teater. – Bergens Tidende

En suveren oppvisning i teknikk og skaperglede der man får følelsen av at hjerne og hjerte har gått hånd i hånd. – Scenekunst.no

Illustrasjon: Michael Erbe

Namik Mačkić

Salting the Tail

— 21. – 24./10 kl. 19 | Lille scene kr. 180,-/120,-

«When you will have made him a body without organs, then you will have delivered him from all his automatic reactions and restored him to his true freedom». – Antonin Artaud, *To Have Done With the Judgement of God*

«I don't believe in speculating on the mental feeling».
– Harry Truman (1884–1972)

«Dere kan kalle gutten hva dere vil, for meg vil han alltid være Hassan». – Nafija Mačkić (1907–1978)

«Salting the Tail» utspiller seg på to plan: Et filmessay som kretser rundt åtte unge skuespillere og en regissør i forarbeidet til en produksjon, og en kjede av operasjoner på scenen hvor aktørenes omgang med plastiske materialer resulterer i et foranderlig, suggererende landskap. Mellom disse lagene er det underlaget til en fortelling som tar form, og som angripes indirekte, ad bakveier og sideinnganger.

«Salting the Tail» undersøker muligheten til å konstruere en «kultur» gjennom kroppslig og automatisert kunnskap i et rom ryddet for referansepunkter. Her er kroppen et instrument som oppnår mening gjennom likegyldige materialer og motoriske reflekser løsrevet for følelser. På den annen side vises kroppens egen ambivalens ved den stadige søken etter å konstruere mening, som tømmer bildene så fort de er skapt og forhandler om sin egen underkastelse.

I et klissete, levende scenerom av gummi, pulver og vann rulles et nytt lerret ut, der fiksjonen strekkes ut til det gjennomsiktige, og det patosfylte, det absurde og det obskøne glir over i hverandre.

Namik Mačkić arbeider med performance og film. På Black Box Teater viste han forestillingen «The Folding Sky» høsten 2004, et samarbeid med Virginie Mira.

Idé, manus, klipp og regi: Namik Mačkić. **Med:** Diane Busuttil, Namik Mačkić og skuespillerstudenter ved Universitetet Džemal Bijedić, Mostar. **Foto:** Cecilie Semec. **Musikk:** Raymond Ingar Berge. **Lys og scenografisk assistanse:** Ingeborg S. Olerud. **Outside eye:** Miet Warlop. **Produksjonsassistanse BiH:** Miro Barnjak. **Støttet av:** Norsk kulturfond, Fond for lyd og bilde og Det norske komponistfond. **Co-produksjon:** Black Box Teater.

Vivarium Studio/Philippe Quesne (FR) L'Effet de Serge

26. – 29./10 kl. 19 | Store scene kr. 260,-/180,-

Philippe Quesne og Vivarium Studio har med sine forestillinger skapt et tvetydig univers hvor drøm og handling, lyd og ord, ensomhet og felleskap mikses sammen. Gjennom et teknisk teaterlaboratorium og med et poetisk blikk utforskes menneskets turbulente følelsesliv med humor og ironi.

«L'Effet de Serge» er et portrett av mannen Serge. Hver søndag inviterer han venner til et glass vin og korte low-tech visninger, som «Luminous Effect on Music by Wagner», «Laser Effect on Music by John Cage» og «Firework Effect on the Music by Vic Chesnutt». I den lille og rotete leiligheten hans iscenesettes spektakulære hendelser ved hjelp av billykter, pappesker, musikk og spesialeffekter. Serge

henter sine effekter fra barndommens magi, hvor hverdagslige objekter får et nytt liv. Et liv som ikke alltid er like lett å kontrollere.

Philippe Quesne og Vivarium Studio har siden starten i 2003 turnert internasjonalt til strålende kritikker. «L'Effet de Serge» fikk Obie-award i 2010, The Village Voice sin pris for beste teaterproduksjoner.

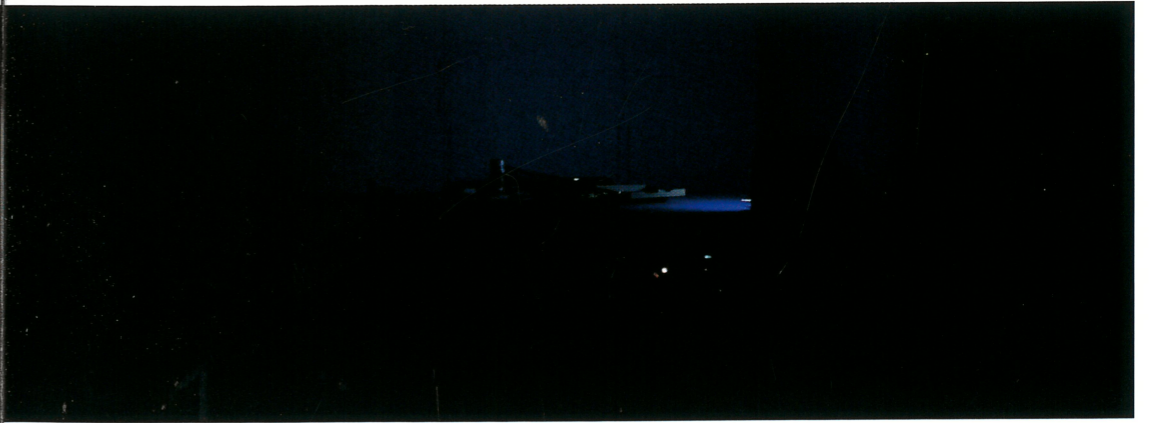
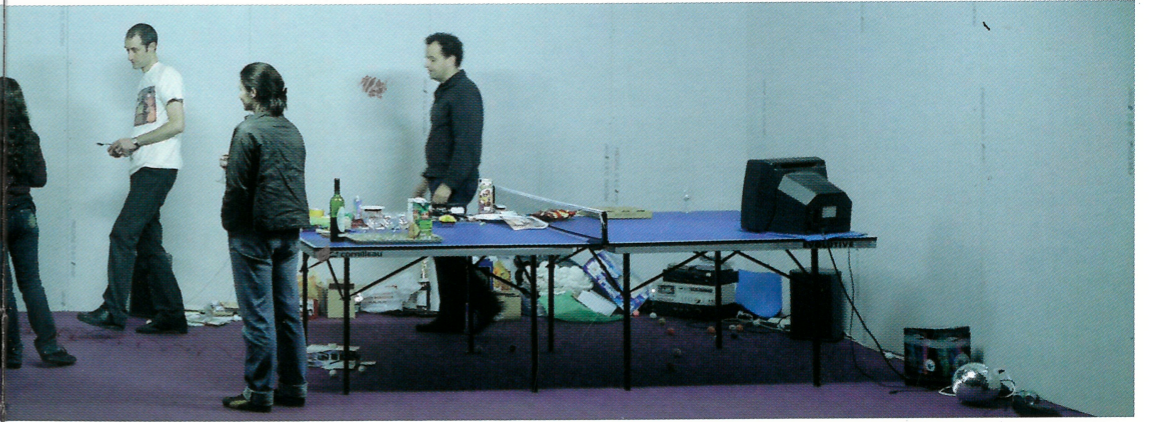
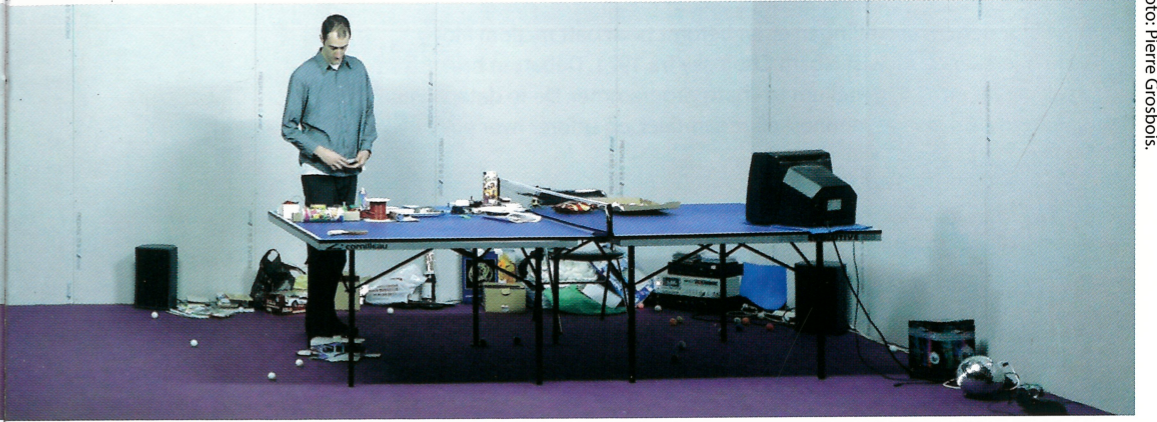
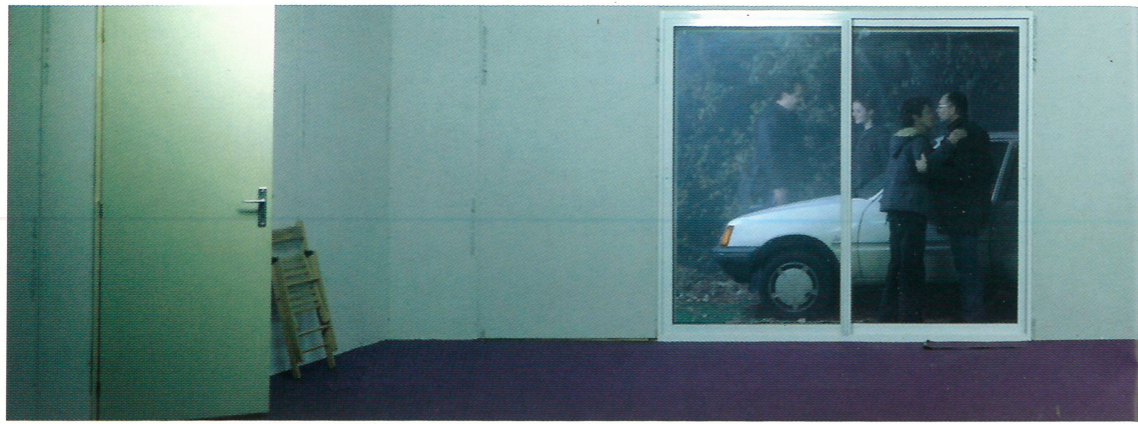
Konsept, regi og scenografi: Philippe Quesne. **Med:** Gaëtan Vourc'h, Isabelle Angotti, Rodolphe Auté. **Produksjon:** Vivarium Studio 2007. **Foto:** Argyroglo Callias Bey. **Co-produksjon:** Ménagerie de Verre - Paris med støtte fra Le Forum - scène conventionnée de Blanc-Mesnil og Festival actOral montévidéo - Marseille. **Støttet av:** DRAC Ile de France (French Ministry of Culture) og CULTURESFRANCE.

L'Effet de Serge er et portrett av kunstneren i arbeid. Selv når han leker med den fjerntstyrte bilen sin uttrykker han en høystemthet og seriøsitet overfor det han holder på med som gjør at alt annet virker poenngløst! – The New York Times

(...) L'Effet de Serge kommuniserer på mange måter selve essensen i det som er teater. Den viser oss hvordan det enkleste objekt, de reneste fakter, kan produsere noe vidunderlig. – The Villiage Voice

Annie Dorsen (US)

Hello Hi There

5. – 7./11 kl. 19 | Store scene kr. 220,-/140,-

Hva om kreativitet, tilstedeværelse og frihet sluttet å tilhøre kun oss mennesker? «Hello Hi There» utforsker visjonene om å skape mekaniske tanker for vår digitale tidsalder.

Utgangspunktet for denne forestillingen er en berømt tv-debatt mellom filosofen Michel Foucault og språkforsker og aktivist Noam Chomsky fra 1971. Debatten brukes som inspirasjon og materiale for en dialog mellom to chatteprogrammer. De to dataprogrammene er utviklet spesielt for å etterape menneskelige samtaler, og utfører hver eneste kveld en ny dialog på direkten.

I tradisjonen etter middelalderens mystikere som Ramon Lull og Albertus Magnus, som strebet etter å bygge mekaniske menn i fjær og bronse som kunne løse vanskelige, filosofiske problemer, er chatteprogrammene et moderne svar til spørsmålet om kunstig bevissthet.

Hvilken verden av tanker vil vise seg når to datamaskiner setter seg ned sammen og reflekterer over hva de har til felles med oss?

«Hello Hi There» er et intimt samarbeid mellom menneske og maskin, en intelligent og til tider alarmerende, kreativ og humoristisk dialog om menneskelighet i den digitale reproduksjonens tidsalder.

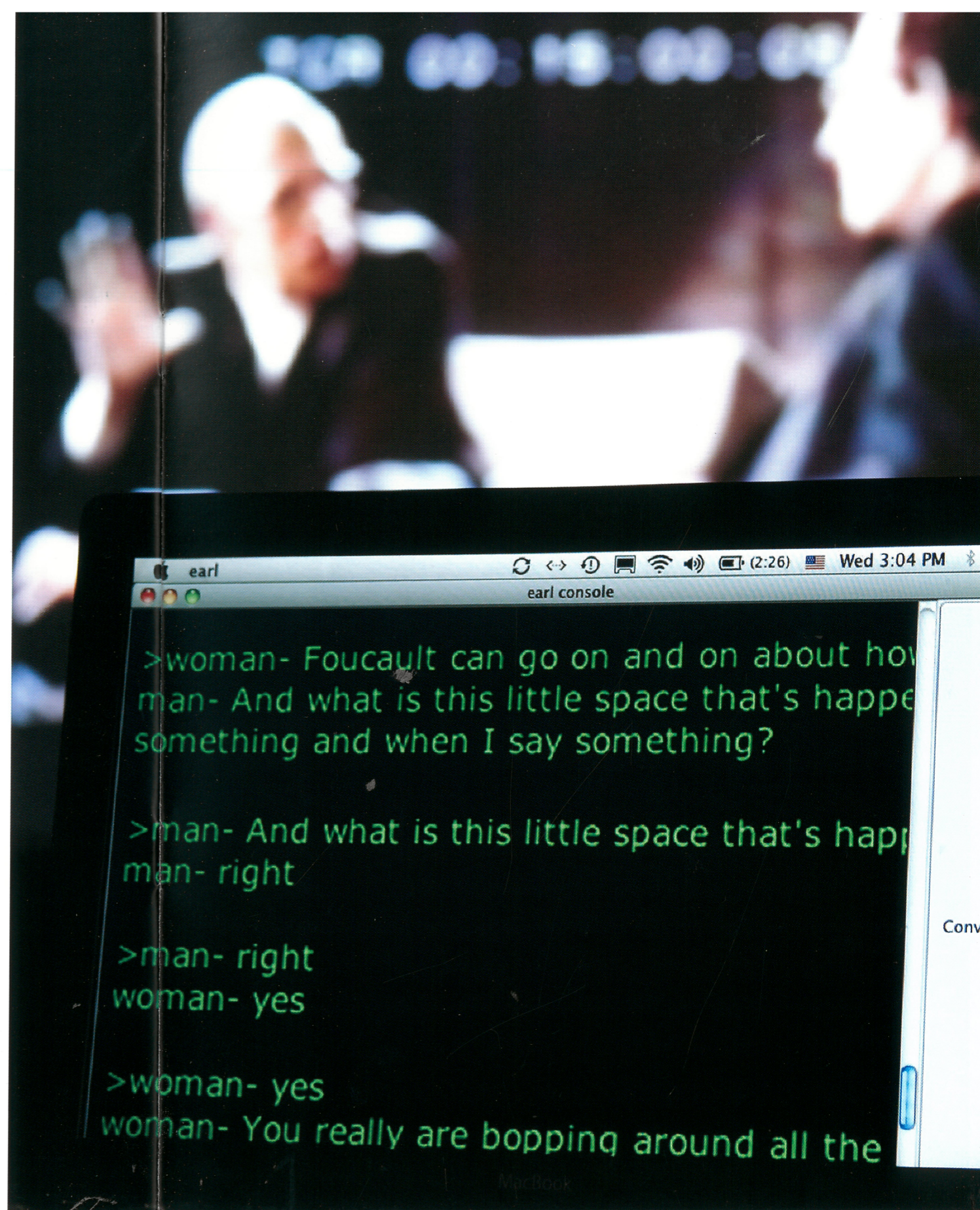
Regissør og forfatter Annie Dorsen jobber med teater, film, dans og nå også digital performance. I 2008 regiserte hun musikalen «Passing Strange» på Broadway som hun mottok en rekke priser for, bl.a. Obie-award. Denne produksjonen ble det senere laget film av, regisert av ingen ringere enn Spike Lee. Filmen ble vist på en rekke store filmfestivaler før den hadde offisiell premiere i 2010. Et annet spennende samarbeid ble til da hun satte opp musikkteater forestillingen «Ask Your Mama», basert på Langston Hughes dikt fra 1962, komponert av Laura Karman og fremført av operasangere og hiphop gruppa The Roots i Carnegie Hall. I tillegg til flere andre prosjekter har Annie Dorsen også vunnet et utall utmerkelse og undervist på flere prestisjetunge universiteter i USA.

Pressen om «Passing Strange»:

Passing Strange er spekket med melodiose sanger og inneholder en rekke teatraliske skatter... Kall det en rockekonsert med en historie, ispedd et hav av strålende vitser. Eller kall det et brennende performance verk, komplett med rasende tekster og skremmende drag queens... Jeg kaller det bare fantastisk og en velkommen, ukjent frukt på Broadway. – New York Times

Det som finnes på innsiden er det som gir overflaten det utmerkede trykket her.... Ingen er nakne, men absolutt alle er eksponert. – Newsday

Konsept og regi: Annie Dorsen. **Video:** Kate Howard. **System og lyddesign:** Jeff Gray. **Scenografi og lysdesign:** Edward Pierce. **Chatbot software design:** Robby Garner. **Konsulenter:** Nicolas Siepen og Berno Odo Polzer. **Management, produksjon:** Cyd Cahill. **Management:** Lisa Schmidt **Produksjon:** VierHochDrei. **Støttet av:** Experimental Media and Performing Arts Center (EMPAC), Rensselaer. **Co-produksjon:** Steirischer Herbst (Graz), Hebbel am Ufer (Berlin), BIT Teatergarasjen (Bergen), Black Box Teater (Oslo) og PS122 (NYC).

Rasmus Jørgensen

Jeg & Joe

11. – 14./11 kl. 19 | Lille scene kr. 180,-/120,-

«Jeg & Joe» er en opptreden til minne om en opptreden: talentiaden på ungdomsskolen der alt skar seg. Dette er til minne om Joe, læreren min. Helten.

Med denne forestillingen presenterer Rasmus Jørgensen en sår og simpel historie som hurtig sklir over i det komplekse. Fortiden iscenesettes, men hva skjedde egentlig mellom Rasmus og Joe? Den enkle teksten vris stadig over i nye tolkninger gjennom performative grep, musikk og koreografi. De forskjellige elementene utfordrer hverandre, men inngår samtidig i et eksakt samspill som forplikter. Når en hånd for eksempel dyppes i rød maling er det ikke kun et poetisk bilde, men en handling med helt bestemte lesningsmuligheter i forhold til lyd og tekst.

Rasmus Jørgensen jobber i skjæringspunktet mellom musikkteater og performance, med en svært fysisk fortellerstil som glir mellom tale og sang. I «Jeg & Joe» spiller han på kontrastene mellom trashy popkultur og ren minimalisme, mellom vilter humor og det helt sarte. Et underliggende spørsmål i både stykkets handling og uttrykk er hva som må til for å skape et drama. Er sannheten god nok eller blir den lett for tam?

Jørgensen (f. 1976) har studert komposisjon, i tillegg til sang, performance og teater ved UiO, Griegakademiet og Mills College i Oakland. Han jobber i forskjellige teater- og musikkensembler, og har en rekke soloproduksjoner bak seg, bl.a. «Mannen som tok feil» (2009) og «Pappa Pust» (2008), begge co-produsert av Black Box Teater.

På scenen: Rasmus Jørgensen. **Regi:** Rasmus Jørgensen, Joanna Magierecka & a smith. **Dramaturg:** Julie Rongved Amundsen. **Musikk & manus:** Rasmus Jørgensen. **Lysdesign:** Tilo Hahn. **Foto:** Nina Magnus. **Støttet av** Norsk kulturråd & Atelier Nord. **Co-produksjon:** Black Box Teater.

Verk Produksjoner Det eviga leendet

17. – 19. og 24. – 28./11 kl. 19 | Store scene kr. 220,-/140,-

«Kanske finns annat en vi, kanske finns annat en att leva. Men därom vet jag ingenting. Det är inte jag.»

I 1920 skrev den svenske nobelprisvinneren Pär Lagerkvist kultklassikeren «Det eviga leendet» som handler om en stor gruppe døde mennesker som sitter et sted i mørket. Hvor vet de ikke, kanskje ingen steds, de sitter og prater for å få evigheten til å

gå. Etter hvert som tusenvis av år går blir de rastløse og lurere på hva som er meningen med alt sammen. En uro sprer seg over den enorme forsamlingen av døde, og til slutt reiser de seg opp, fast bestemte på å søke Gud for å få et svar.

Verk Produksjoner har satt opp en rekke forestillinger på Black Box Teater de siste årene. Kompaniet er kjent for sin episke og vaudevilleaktige spillestil med satiriske og politiske undertoner. I 2006 gjorde de stor suksess med sin oppsetning av Finn Lunkers «Ifigeneia», en modernisering av Euripides greske tragedie. For denne forestillingen ble de nominert til Heddaprisen og mottok Danse- og teatersentrums scenekunstpris i 2007. Finn Lunkers første tekst for teater, den gåtefulle «The Answering Machine», ble

satt opp for første gang på norsk våren 2008 etter å ha hatt premiere i 1993. Høsten 2008 fulgte de opp med det tragikomiske stykket «Dealing with Helen», også dette bygget over Euripides. Samtlige produksjoner mottok strålende kritikker i pressen. Forestillingene har turnert i både inn- og utland, og ble gjenopptatt under Samtidsfestivalen 2009. Samme høst hadde de i tillegg premiere på Lunkers tekst «Play Alter Native», nok en gang til varm mottakelse fra presse og publikum.

På scenen: Saila Hyttinen, Anders Mossling, Håkon Mathias Vassvik og Solveig Laland Mohn m.fl. **Lyd:** Per Platou. **Scenografi:** Signe Becker. **Lys:** Tilo Hahn. **Regi:** Fredrik Hannestad. **Tekst:** Pär Lagerkvist. **Dramaturgisk input:** Anders Paulin. **Støttet av:** Norsk kulturråd. **Co-produksjon:** Black Box Teater.

Fabula Rasa Unntak og Regel

24. – 28./11 kl. 20.30 | Lille scene kr. 180,-/120,-

Musikkteater med Bertolt Brechts originaltekst og nykomponert musikk av Bjørn Bolstad Skjelbred.

Olje er ikke sort gull, det er djevelens ekskrement

– Juan Pablo Perez Alfonzo, tidligere energiminister i Venezuela og grunnlegger av OPEC.

Det er sjelden en teatertekst inviterer og utfordrer til å settes opp i sin helhet. Som oftest trigger en tekst heller en ny selvstendig skriveprosess der en setning eller tre resirkuleres. Men i arbeidet med gjenopplivingen av salig Brecht til «The street scene» på Black Box Teater høsten 2008, åpenbarte lærestykket «Unntak & Regel» seg som presis satirisk diagnose på oljekappløpets risikoer for både mennesker og miljø.

Katastrofen med Deepwater Horizon i Mexicogulven maner til å bremse opp i kappløpet om nordområdene, og justere oppfatningen av oljelandet Norge som det store UNNTAKET.

Aftenposten skrev 18.05.10 om en foruroligende sikkerhetsrapport fra Petroleurstilsynet:

- Jeg trodde ikke det var så ille. Selv om vi i dag ligger fremst i verden, er det svært urovekkende at mange tror vi er verdensmestre, og at en ulykke som i Mexico ikke kan skje her. Våger du å kritisere, blir du beskyldt for å ødelegge mulighetene for oljeboring i nord, sier fagsjef for HMS offshore i fagforbundet Industri Energi, Ketil Karlsen.

- Vi har et vanvittig trykk på oss, alle skal produsere mer til en rimeligere penge. Det gjør at vi spiser på marginene. Det er bare flaks som har reddet oss de siste årene, selv om tallene fra 2009 viste en liten bedring, sier koordinerende hovedverneombud i Statoil, Tom Aasland.

Hennig O. Haug fra Offshoredykkerunionen (ODU) svarte følgende om aktualiteten for norske forhold, etter å ha lest Brechts manus:

«Hei Marius og takk for mail.

Har lest manuset. Det er dykkerhistorien om igjen – eller på forskudd om du vil. Mye av den samme historien kan man lese i dagens aviser. Vann og kloakkrørene har et vedlikeholds etterslep på milliarder av kroner. I verdens rikeste land. Årsak: De ligger under bakken. «Samfunnet» ser dem ikke. Kulien ble stort sett heller ikke sett av andre enn en mye sterkere part. Ingen ser dykkerne heller. Kloakkrørene, kulien og dykkerne blir behandlet på samme måte.

Stortinget har erkjent at kloakkrør er nødvendig og at samfunnet er moralsk forpliktet til å holde dem i orden. Stortinget har også erkjent det fulle og hele moralske ansvaret for dykkernes skjebne. De har også slått fast at dykkerne – som Kulien – var «nøkkelen» til velstanden. Men er de juridisk ansvarlig? Makthaverne vegrer seg. De er jo ikke jurister må vite! Ekspertene – domstolene – må trå til og belyse det hele.

Det erkjennes at dykkerne har en sak fordi:

Staten er grunneier.

Staten er lovgiver.

Staten er tilsynsmyndighet.

Staten er konsesjonsmyndighet.

Staten er øverste ansvarlige for helse, miljø, sikkerhet.

(Staten vet ifølge rapporter at dykking er 1000 ganger farligere enn nest farligste yrke. Men: De unntar dykking fra den nye arbeidsmiljøloven av økonomiske årsaker. Bestrides ikke i domstolene).

Staten er ansvarlig for medisinsk/teknisk forskning.

Staten vet at bransjen er dominert av nettopp: Bransjeleger og bransjeforskere. Kritiske forskere blir overvåket av både sivil og militær etterretning. Ikke bestridt.

Staten er ansvarlig for at arbeidet utføres medisinsk/etisk forsvarlig. (Men staten gir ikke den med/etiske komiteen sanksjonsmyndighet).

Staten er dispensasjonsmyndighet.

Staten har underskrevet internasjonale avtaler.

Staten er ansvarlig for det innarbeidede «føre - var» prinsippet som gjelder i norsk arbeidsliv. Godt utviklet allerede på 60- 70 tallet.

Staten har via Stortingsmelding slått fast at de vil ha 80% av profitten.

Staten har via Stortingsmelding slått fast at alle rørledninger etter en viss tid vederlagsfritt skal tilføres staten selv om de utbygges av oljebransjen. Dykkerne har arbeidet på statens eiendom.

Staten er ansvarlig for utdanning og sertifisering. (Bygger i 1977 en dykkeskole i Vietnam som ikke har offshoreindustri. Selv om det var et skrikende behov for det her hjemme).

Staten vet fra første stund at dykkeren hver gang han går på jobb pådrar seg en dødelig sykdom, puster ukjente/fremmede gasser og utsettes for trykkproblemer på hittil ukjente dybder.

Staten er avhengig av dykkeberedskap til 400 meter grunnet utbygging av store felter og ilandføring på store dyp.

Staten er delaktig i verifikasjonsdykk som skal bevise at dette er mulig. Uføres flere dykk. Ingen gjennomført uten skader på en eller flere dykkere. Klare - ikke bestridte -menneskerettighetsbrudd forekommer. Til tross for dette: Alle verifikasjonsdykk blir beskrevet som en suksess. Utbygging, ilandføring, gjennomføres. Det kan nevnes flere eksempler som viser at staten sitter rundt hele bordet.

Saken synes krystallklar. Ansvaret ligger hos staten. En hel dykkepopulasjon er døde eller skadet. Samlet er tapstallene større enn i hvilken som helst krig.

Endelig skal rettferdigheten skje fyldest. Vi lever tross alt i verdens mest utviklede demokrati og selve menneskerettighetsnasjonen fremfor noen!

Før rettsforhandlingene har myndigheten egen granskningskommisjon konkludert med statlig ansvar. Vi leder 1-0!

Bred behandling i Tingretten. Vi vinner og leder 2-0! I Lagmannsretten blir saken beskåret. Til tross for at avtalen var at vi gjennom tre piloter skulle få hele saken belyst. Vi taper og stillingen er 2-1.

Saken blir ytterligere beskåret i Høyesterett. De skal jo bare behandle det som "muligens" er juridisk diskutabelt. Det gjøres helt klart at gruppesøksmål ikke er tillatt etter norsk lov. De faktiske forhold som ikke gjelder pilotene er ikke tema. Vi taper.

Stillingen er 2-2. Men situasjonen er knusende. Maktesløshet. Fortvilelse. Såpass at noen velger å avslutte det hele.

Hvordan kunne dette skje?

Ganske enkelt: Høyesterett ga Regjeringsadvokaten rett i at staten ikke hadde tilstrekkelig nærhet til virksomheten. (At de hadde samme syn er jo ikke så merkelig. Fire av de fem dommerne hadde jo tidligere vært ansatt ved Regjeringsadvokatens kontor. Den femte var tidligere ansatt hos vår motstander, staten).

Men har vi ikke her vist at staten satt, ikke bare rundt hele bordet, men også oppå og under?

Joda, det stemmer. Men: Staten hadde innført egenkontroll i bransjen!!!

Ifølge Høyesterett og Regjeringsadvokat var bransjen ansvarlig – og søkegode.

Med det minus at saken(e) var foreldet.

Det er den harde jussen som gjelder. Domstolene må følge hva lovgiver har bestemt. Den samme lovgiver som har erklært moralsk ansvar. Hva med rettferdigheten? Den hører hjemme på samme sted som moralen. I festtaler. Ikke i det virkelige liv.

Vi reiste hjem og pakket ned de 40-50 tusen dokumentene saken inneholdt.

Og leste om Don Quijote istedet.

Mvh Henning, leder Offshoredykkerunionen (ODU).»

Høsten 2009 utkom det tre vesentlige fagprosabøker om Norges ambivalente forhold til oljen. Disse tre har vært en hovedinspirasjon for arbeidet: «Feber» av Gudmund Skjeldal og Unni Berge, «Til siste dråpe» av Helge Ryggvik og «Petromania» av Simen Sætre.

For å tydeliggjøre tematikkens samtidsrelevans vil forestillingen gå direkte over i en åpen samtale med utvalgte ekspertgjester. De ovennevnte forfatterne, samt et gjensyn med korrupsjonsjeger og forfatter Nigel Krishna Iyer fra forestillingen «Over Evne III», som har bred erfaring med oljebransjens mislighetskultur i både Norge, England og resten av Europa.

«Diskusjonen om norsk oljeforvaltning er preget av hvor forskjellig Norge er fra de andre oljelandene. Vi er unntaket. Dette rammer ikke oss. Det snakkes om det norske «oljeeventyret», der hovedpersonene er oljepionerene, «de som bygde oljelandet» vår tids landsfedre. Med deres erfaringer i bagasjen sendes nordmenn nå verden rundt på bistandsbudsjetter for å lære andre land å forvalte olje. Samtidig slippes norske oljeselskaper ut i verden for å gå i bresjen og rydde opp i den snuskete oljebransjen.

Jeg kjøper ikke denne tankegangen. Den er for enkel. For det første fortelles dette «eventyret» gjerne av «heltene» selv, eller kringkastes via markedsføringsapparatet til oljeselskapene. For det andre mener jeg historien er innsauset i nasjonal sjåvinisme. Den følger i sporene av den eksepsjonalismen – den tanken på at vårt land er noe helt unikt – som har fått nordmenn til å utrope seg til «humanitær stormakt» og «annerledesland».

[...] Arbeidet med denne boka har overbevist meg om at spørsmålene rundt oljens rikdom og hvordan den påvirker oss, er de viktigste i vår samtid.» (Simen Sætre, «Petromania – En reise gjennom verdens rikeste oljeland for å finne ut hva pengene gjør med oss», J.M.Stenersens Forlag, Oslo, 2009)

«Alle indikasjoner tyder på at verden allerede er i ferd med å oppleve begynnelsen til sluttkampen om de siste oljedråpene. Norge befinner seg midt oppe i det. Ikke bare på norsk sokkel, hvor presset er stort for å ta ut det som er igjen så fort som mulig. Med Statoil i spissen er Norge og norske selskaper til stede i nesten samtlige av de turbulente områdene av verden hvor mesteparten av verdens resterende oljereserver befinner seg. Samtidig mobiliserer Norge og norske selskaper for å styrke sin posisjon i frontlinjen i de mest miljøfølsomme områdene av alle: nordområdene.

Hvorfor er det slik at oljeproduserende stater synes å være preget av omfattende korrupsjon, store sosiale forskjeller og politisk uro, og at de ofte er styrt av udemokratiske regimer? Hvorfor ser Statoil det som en livsnødvendighet å etablere seg med eierskap og operatøransvar i slike land? Hvordan er vi havnet i en situasjon hvor en samlet, mektig oljelobby tar det for gitt at den før eller siden skal slippe til utenfor de sårbare områdene i Lofoten og Vesterålen? Hva er det som gjør oljeselskaper så politisk mektige? Hvordan kan det ha seg at Norge, som startet opp med en visjon om en forsiktig utvinning av landets petroleumreserver, har endt med noe nær verdensrekord i rask uttapping? Hva er det som driver oljeindustrien mot stadig mer sårbare områder i miljøperspektiv, som Amazonas' regnskog, oljesandreserver i Canada og områdene oppe under polisen? Hvorfor bruker ikke oljeindustrien sine enorme inntekter og sin påstått store teknologiske kompetanse til å prioritere investeringer i renere energi, når det er det verden i dag trenger?»

(Helge Ryggvik, «Til siste dråpe – Om oljens politiske økonomi», Aschehoug, Oslo, 2009)

«Stundom, når eg les kva forskarar fryktar av forsterka drivhuseffekt dersom permafrosten i nordområda smeltar, får eg eit sug i magen: Har ungane våre eigentleg nokon framtid?

Sett på denne måten blir kanskje oljeeventyret, som ramme eller berande metafor, ikkje berre lettare fjollete. Noreg kjem kanskje ikkje til rettes med eit mogleg stort ansvar for komande klimaendringar via denne idylliseringa. Kanskje fangar førestillingar, slik at vi lokkast til å tru at vi er evig reinare enn resten av verda. Oljehistoria må godt mogleg skrivast om frå starten av – så vi ikkje gløymer ein annan kunst. Kunsten å slutta i tide.»

(Gudmund Skjeldal og Unni Berge, «Feber», Cappelen Damm, Oslo, 2009)

«DIE AUSNAHME UND DIE REGEL» av Bertolt Brecht, musikk ved Paul Dessau i ny komposisjon av Bjørn Bolstad Skjelbred. **Teaterforlag:** Nordiska ApS – København. **Regi:** Marius Kolbenstvedt. **Co-regi:** Nina Ossavy. **Musikk:** Bjørn Bolstad Skjelbred. **Tekst:** Bertolt Brecht, samt Elisabeth Hauptmann og Emil Burri. **Øversettelse:** Georg Johannesen. **Produsent:** Fabula Rasa. **Video:** Aleksander Olai Korsnes. **Videoaktør:** Jan Warloe. **Konsulent:** Per Amund Riseng. **Lyd:** Ingar Hunskaar. **Lys:** Svein Inge Nergaard. **Sanginstruksjon:** Live Maria Roggen. **På scenen:** Thomas Hildebrand, Kjell Olav Jørgensen, Tine Asmundsen, Runhild Olsen, Nina Ossavy og Stian Torstenson. **Støttet av:** spenn.no, Norsk Kulturråd, Fond for lyd og bilde og Fond for utøvende kunstnere. **Co-produksjon:** Black Box Teater.

Henriette Pedersen

Animal Magnetism 3

9. -12./12 kl. 19 | Lille scene kr 220,-/140,-

Det mannlige hysteri

Spilleets sykdom

Forestillingsrekken «Animal Magnetism» er en hyllest til alle hysterikere gjennom menneskenes historie. De første skriftlige kilder av hysteri er på papyrus fra 1900 BC. Syndromet har vært sterkt knyttet til kvinnekjønnen, derav navnet hysterica (gresk for livmor). Det få vet er at mange menn også rammes.

Hysteri karakteriseres ved etterligning, imitasjon og spill. Syndromet kommer stadig til nye uttrykk. Siden hysteriets gullalder har symptomene endret seg fra svært ekstrovert til mer introvert. I dag ser det ut til at neurasteni i form av ME, PTSD, ADHD og fibromyalgi har tatt over for hysteridiagnosen, som ble avskaffet i 1926 (25 år senere i USA). Mange vil hevde at syndromet fortsatt lever i beste velgående.

Syndromet opptrer over hele skalaen fra sterkt (sinn) sykkelig til hverdagshysteri, i alle aldre og klasser. Årsakene til hysteri kan være indremotivert eller ytre styrt, nerver og uro eller ulykker og krig. Forskning på hysteri startet på 1800-tallet, hovedsakelig på kvinner og har ført til viktige framskritt i den medisinske vitenskapen. Hysterikere bidrar til å drive forskningen framover ved å leve ut symptomer som ikke kan påvises og dermed undergraves «sannheter» om sykdom.

Animal Magnetism del én og to

«Animal Magnetism» del én baserte seg på den anerkjente nevrologen Jean Martin Charcots forskning på og estetisering av hysteri. Hans etterfølger Sigmund Freud forsto hysteri som psykisk lidelse og forsket videre på sine pasienter gjennom sin psykoanalyse. Han fokuserte sterkt på seksualitetens innvirkning på menneskets utvikling. Freud trekker fram penisens enorme betydning i så måte.

Hysteri var for Freud et resultat av en forstyrrelse i håndteringen av Ødipuskomplekset, kort fortalt:

Hvordan begjære mor og takle fars harme uten å miste tissen? Piker som ikke klarte dette, utviklet penismissunnelse. «Animal Magnetism» del to dreide seg delvis om denne særegne og sagnomsuste form for kvinnelige (p)syke. Men det går ikke stort bedre med gutter som blir hengende i Ødipuskomplekset. De utvikler, i følge Freud, kastraksjonsangst. I *Ulvemannen* (Gardiner & Freud, 1918) kan vi lese om hvor galt det var fatt med han som fortalte om sin barndoms seksuelle eksperimenter til Freud.

Ulvemannen

Ulvemannen er en av Freuds mest berømte pasienter

og kanskje verdens best kjente mannlige hysteriker. Som liten gutt viste Ulvemannen fram tissemannen til flere kvinnelige slektninger som tok det ille opp, truet han med kniv og straffet ham med massiv religionsundervisning. I tillegg hadde han en drøm der flere hvite ulver befant seg i et nøttetre og en av dem mistet halen. Freud konstaterte kastraksjonsangst hos pasienten og konstruerte en «urscene» slik at hans teorier skulle stemme. Freuds teori var at

Ulvemannen som guttunge hadde sett foreldrene kopulere som hunder en varm sommerdag. Bare denne samleiestillingen kunne forklare Ulvemannens senere symptomer.

Som barn var Ulvemannen et utyske, uregjerlig og sadistisk. Han opptrådte aggressivt og onskapsfullt overfor dyr og mennesker, hadde raserianfall og pinte dem han var glad i. Senere ble han fobisk redd for dyr, særlig for ulver. Født på julaften som han var, trodde han at han var Jesus og han ba tvangsmessig mye. Han var besatt av tanken på hvorvidt Jesus hadde rumpe og kunne bæsje. Hver gang

han så en uteligger, hyperventilerte han for å trekke inn den helbredende hellige ånd og pruste ut onde ånder. Da han fattet interesse for militæret, ble han bedre. Som voksen ville han bare knulle tjenestepiker med brede hofter, og helst i anus. Han fikk gonorré og nervøst sammenbrudd og havnet i «psykiatrien» og hos Freud. Det hører med til historien at han var en velhavende og gjerrig russisk adelsmann med fordøyelsesproblemer. For Freud var det siste ensbetydende med homofili, noe Ulvemannen i følge Freud aldri torde leve ut.

Animal Magnetism del tre

Ulvemannen var sannsynligvis et uttrykk for en overklasse av menn som med sine nervøse og oversanselige sinn, ble regnet som særlig dannet og velegnet til å regjere. Napoleonskrigene satte en stopper for denne feminiserte mannsrollen og fostret staute soldater. Stillingsskiftet som fulgte i forrige århundre, utløste granatsjokk hos de kjempende. Samtidig ble eksplisitt masturberende menn med androgyne trekk og lite kroppshår stengt inne på asyl, mistenkt for homofili.

I vår tid tillater statsminister Kjell Magne Bondevik seg nervøst sammenbrudd kurert med Yatzy på hytta med pappa. Mannsrollen er igjen på vei mot å slippe til feminine sider, følsomme og sensitive fedre som nedkjemper homofobi. I fridstid kan menns hysteri blomstre fritt. Krig i Afghanistan kommer kanskje for å motvirke dette gryende massehysteriet? Uansett, de som kommer tilbake fra slagmarken lider ofte av PTSD, posttraumatisk stresssyndrom eller utvikler ME, myalgisk encefalopati.

Fra alvorlig sinnsykdom til hypokonderi, fra granatsjokk til PTSD, fra homofobi til masturbasjon: Spørsmålet er hvordan hysteriet uttrykker seg hos menn og til hvilke tider? Det vil produksjonen *Animal Magnetism del tre* spille opp til. Med *Animal Magnetism del én og to* frisk i minnet, inspirert av Freuds *Ulvemann* og det mannlige hysteriets utvikling og historie, er Henriette Pedersens produksjonsteam i full gang med forberedelsene til *Animal Magnetism 3*.

Koreograf: Henriette Pedersen. **Utøvere:** Kristine Karåla Øren, Fredrik Strid. **Lysdesign:** Tilo Hahn. **Dramaturg:** Sidsel Pape. **Kostyme- og scenografikonstulent:** Dagny Drage Kleiva. **Produsenter:** Anette Therese Pettersen og Pernille Nonås Mogensen. **Co-produsent:** Galleri Maria Veie. **Støttet av:** Norsk Kulturråd og Fond for lyd og bilde. **Co-produksjon:** Black Box Teater.

Kilder: Bondevik, Hilde (2007) *Medisinens orden – hysteriets uorden. Hysteri i Norge 1870-1915*. Freud, Sigmund (1934) *Nytt i psykoanalysen, nye forelesninger til innføring i psykoanalysen*. Gardiner, Muriel og Freud, Sigmund (1918) *Ulvemannen*. Mitchell, Juliet (2001) *Mad men and Medusas*.

Showbox 2010

30./11 – 3./12 | Store og lille scene

For sjette år på rad arrangerer Norsk scenekunstbruk Showbox i samarbeid med Black Box Teater. Showbox er en scenekunsthøst med fokus på barn og unge. Showbox er en arena for scenekunst, og en møteplass der scenekunstnere, arrangører og andre interesserte samles i et mangfold av forestillinger, samtaler, diskusjoner, speedmeeting og presentasjoner.

Festivalen foregår på Black Box Teater og andre nærliggende scener. Norsk scenekunstbruk er den største, landsdekkende formidler av scenekunst for aldersgruppen 0-20 år, samt den nasjonale aktøren for scenekunst i Den kulturelle skolesekken. Scenekunstbruket har et medlemsnettverk bestående av 18 av landets 19 fylkeskommuner. Mer informasjon på: www.showbox.no.

ULTIMA Oslo Contemporary Music Festival 08.–18.09.10

Theme: Craftsmanship

Pierre Henry (FR)
György Kurtág (HU/FR)
Emeralds (US)
Maja Solveig Kjelstrup
Rátkje (NO)
Marina Rosenfeld (US)
Zeitkratzer (DE)
Ann Liv Young (US)
Arne Nordheim (NO)
Skullflower (UK)

Bjørn Fongaard (NO)
Benedict Mason (UK)
Monolithic (NO)
Saul Williams (US)
Arditti Quartet (UK)
Oneohtrix Point Never (US)
Verdensteatret (NO)
Nederlands Kammerkoor (NL)
Family Underground (DK)
Zweïzz & Torgny (NO)
Johannes Kreidler (DE)
Ensemble Mosaik (DE)

Prins Thomas (NO)
The Skull Defekts (SE)
Erwin Stache (DE)
Latvijas Radio Koris (LV)
The Sons of God (SE)
Daniel Menche (US)
And more...

Full program and tickets:
www.ultima.no

SKEIVE FILMER 20th OSLO GAY & LESBIAN FILM FESTIVAL

24. SEPTEMBER - 1. OCTOBER 2010
CINEMATEKET - DRONNINGENS GATE 16

Illustration & Design by Chris von Steiner © 2010

Ansvarlig utgiver: Jon Refsdal Moe. Redaksjon: Sara Wegge, Hedda G. Abildsnes og Jon Refsdal Moe. Grafisk design: Nina Magnus. Forsidefoto: Christy Pessagno
Opplag: 3500. Trykk: Grimshel Trykkeri as. © Black Box Teater 2010

www.blackbox.no

